

LIDEN TIDNINGEN

2021-2

Ur innehållet **Att springa på en pump**
Dackebränna - en liten skogsby
Elis Ågrens insamlingstavla

PANDEMIN UTAN VACCIN

Det är en konstig tid vi lever i tycker vi!

Att den är historiskt råder det ingen tvekan om och förhoppningsvis kommer vi att slippa uppleva något liknande igen. För några veckor sedan hade vi på redaktionen förmodligen bli vaccinerade med den första sprutan mot Covid-19 och här väntas det nu på den andra. Blev vi mindre isolerade? Svaret är ett lakoniskt nej.

Vad vi fått veta är att vi fortfarande kan vara smittbärare men förmodligen inte blir så väldigt sjuka eller kanske inte alls. Yngre, som ännu inte fått samma skydd, kan alltså bli smittade av oss. Särskilt oroliga blir vi efter rapporter om galopperande mutationer från diverse håll som verkar vara än mer smittsamma, särskilt bland unga. Det är ju inget man vill vara orsaken till bland anhöriga och vänner eller någon annan heller för den delen. Så alltså blir isoleringen likadan som innan sprutan ... men vi klagar ändå inte. Vi tänker på alla de som insjuknat eller, i värsta fall, gått ur tiden.

Enligt uppgift från SVT den 27 maj, har denna dag 168 455 799 personer i värld-

den insjuknat i Covid-19 och 3 498 744 har avlidit. I Sverige är motsvarande siffror 1 068 473 insjuknade och 14 451 personer har gått bort. Siffrorna beräknas med varierande metoder i olika länder så riktigt rättvisande blir det inte. Om det nu ens finns någon tillförlitlig statistik.

Tankarna går återigen till spanska sjukan som härjade mellan 1918 - 1920, vilket Lidentidningen berättade om i en artikel i nummer två 2020. Smittade var cirka 500 miljoner människor. Det totala antalet dödsoffer av de smittade i spanska sjukan är okänt men man räknar med mellan 10 och 20 %. Motsvarande siffra för Covid-19 ligger på 2 till 3 %. Det ger lite perspektiv. På den tiden fanns inte vaccin att ta till men det blir ju inte roligare för det att nu inte kunna röra sig fritt. Vi försöker dock hålla två tankar i huvudet samtidigt.

Tur då att vi kan producera ett nytt nummer av Lidentidningen. Det förgyller vår vardag och vi hoppas att den skall skänka lite hugsvalelse. Det sista ett från början bibliskt, numera antikvariskt ord som betyder tröst och lindring, om det är någon som funderar. Ett uttryck som vi härmed vill återuppliva för vi tror inte det är så vanligt numera. Det finns många gamla ord som fallit i glömska men språk följer sin tid, förändras och det är ju inget fel på det. Undrar om vi idag skulle ha kunnat göra oss förstärkta på 1500 - talet?

Som vanligt vill vi tacka alla ambitiösa artikelförfattare och annonsörer. Här kommer ett nytt nummer av Lidentidningen. Och så hoppas vi att våra läsare får en trevlig stund!

Hälsningar från redaktionen

Lidentidningen

Järkvisse 204

855 99 Liden

tel 0692-211 01

e-post: lidentidningen@telia.com

Utgivningsbevis: 31 116

Plusgiro 195 35 99-6

Ansvarig utgivare & redaktör:

Anders Högström

Layout: Anders Högström och Eva-Rut Lindberg

Annonser: Eva-Rut Lindberg

Tryckeri: Print 24, EU

Omslagsbild och illustrationer: Lars Gustafsson

Utgivningsområde: Indal, Liden, Holm,

Bispgården och Hammarstrand.

KÖTT • SKINN • CHARK

• HÄLLA GÅRD •

WWW.HÄLLAGÅRD.SE

**Din lokala
lammleverantör**

**Besök gärna vår
gårdsbutik i Åsen**

**Jeanette & Thomas
Eriksson**

070-551 67 52

**Johan skapar
bästa värde
för dig**

Med lokal kunskap och tjänster utformade för ditt bästa, ser Johan till att ditt skogsägande blir så värdefullt som möjligt.

**Ring Johan Dammström
070-222 77 56**

norraskog.se

**norra
skog**

PRO Liden

HYR OXSJÖGÅRDEN
500:- / dygn
telefon 073-803 90 33

FISKEDAG I DACKSJÖTJÄRN
22 juni kl 12.00
Anmälan senast 18 juni
telefon 073-803 90 33

ALLT SKA BORT!

**Loppis
10 - 11 juli**

Inventarierna ska avyttras.

Verksamheten i Järkvissle Trollby har upphört och fastigheten ska säljas.

Välkommen!

Preliminär utgivningsplan för 2021

	Material	Utkommer
Nr 3	16 augusti	16 september
Nr 4	15 november	16 december

Vill du annonsera i Lidentidningen?
Kontakta oss då per mail eller telefon för information om mått och priser.
Lidentidningen@telia.com / 0692-211 01
Vi kan hjälpa till med utformningen annonsen.

Hälsocentralen Liden önskar en glad sommar!

- Under sommaren håller hälsocentralen öppet precis som vanligt med provtagning, sköterskemottagning, fysioterapeut och läkare.
- Förnya gärna dina recept innan sommaren.
- Var även ute i god tid om ditt recept tar slut under sommaren.
- Alla besök förbokas på 0692-43920 precis som vanligt.
- Ta kontakt i god tid om du behöver ny bedömning för sjukskrivning/sjukintyg.
- Öppettider 08:00 – 16:30
- Nu erbjuder vi även digitala videobesök om har svårt att ta dig hit, läs mer på 1177.se

Vi alla här på Hälsocentralen Liden önskar er en varm och härlig sommar!

Region
Västernorrland

Lidentidningen 2021-2

COVID-19 EN UNIK HÄNDELSE I VÅR TID

Arne Johansson pausar i 15 minuter efter vaccinationssprutan för att kontrollera att allt har gått bra. Med respekt för andra patients integritet lät han sig ensam fotograferas för att dokumentera den unika vaccinationen mot Covid-19 våren 2021. Den mäktiga målningen i bakgrunden är utförd av konstnären Kalle Hedberg (1894-1959), verksam en tid i Bodacke. Foto: Iselinn Jonsson.

En allvarlig sjukdom spreds över världen våren 2020. Länder blev överraskade. Tusentals blev sjuka och många avled. Karantänsregler och nedstängningar beslutades i snabb takt. Begrepp myntades som Corona, Covid-19 och Pandemi. Medborgarna fick information om att Covid-19 var en infektionssjukdom som orsakades av ett virus. Blev man så mycket klokare av det? Förstorade färgbilder visades på TV dagligen. Botemedel forskades fram med blixstens hastighet. Vaccination blev ordet för dagen. Nu pågår en massvaccination av Sveriges invånare, ja av hela världens befolkning. Ett litet osynligt virus har mer eller mindre stängt ner en hel värld. Vad är det som vi har fått vara med om? Det är en unik händelse i vår tid!

Arne Johansson
Järkvissle

Välkommen till en bank med personlig rådgivning

Oavsett du funderar på att låna pengar till bostad eller vill ha råd kring olika typer av sparande så finns vi här för dig.

Du träffar oss där det passar dig bäst – digitalt eller hos oss på bankkontoret. Varmt välkommen!

Erik Martinsson
Kontorschef

Jeanette Forslund
Rådgivare

Christina Hjelström
Företagsrådgivare

Patrik Olofsson
Rådgivare

Viktor Stenström
Rådgivare

Liden

Måndag - Fredag 10 - 19

Lördag 10 - 16

Söndag 12 - 16

Ursäkta röran!
**Vi bygger ut butiken i
sommar till
närliggande lokalen
(f d Handelsbanken)**

Vill du ha dina varor packade för
avhämtning eller hemleverans, maila
din inköpslista till info@lidenslivs.se

Uttagsautomaten finns inne i butiken
och är tillgänglig när vi har öppet.

SERVICE

Vi är ombud för

TRISS

SYSTEM
BOLAGET

DB SCHENKER

postnord

AUTOCASH

Lidenvägen 94, tel 0692 – 100 26, facebook/Tempo Liden

ATT SPRINGA PÅ EN PUMP

EN LITEN MACK PÅ VÄGEN TILL RAGUNDA

I byn Kilen på vägen till Ragunda gamla stationssamhälle träffar redaktionen Micael Sundin. Han möter upp med sin gamla Chevroletlastbil från 1929 för att dela med sig av berättelsen om den lilla macken som ligger alldeles vid vägen. Motorn i det gamla fordonet spinner som en katt, den har inte behövt några reparationer överhuvudtaget. Här pratar vi kvalité!

Kulissen blev en kiosk

Micael putsade upp pumpen och placerade den på fältet på andra sidan vägen vid sitt hus. Dock tyckte han att den såg lite ensam ut och byggde därför en kiosk, som egentligen bara var menad som en kuliss men när den var färdig tyckte han att den såg väldigt tom ut. Så nästa steg blev att inreda kiosken med diverse tidstrogn inventarier samt en liten kaffemaskin där kaffesugna kan brygga sig en kopp och samtidigt swisha över en slant. För det passar väl

Det började med en dieselpump med namnet CALTEX. En bonde hade fått ett åläggande att anpassa sin farmartank för diesel då han måste uppfylla nuvarande miljölagstiftning. Eftersom det skulle bli en alltför dyrbar investering för att kunna matcha den övriga verksamheten tog han bort tanken och pumpen blev över. Han visste att Micael Sundins stora fritidsintresse rör allt kring lastbilar och dess tillbehör från mellankrigstiden, alltså från 1920- och 1930-talen. Frågan var: ville Micael ha pumpen? Den togs tacksamt emot då den kunde vara lämplig för andra typer av drivmedel, det vill säga som barskåp. Istället det blev en liten gammaldags mack med tillhörande verkstad!

bra med en kopp fika på macken?

En annan intressant detalj är den gamla DUREX-automaten som sitter på ena gaveln på den lilla kiosken. Den har faktiskt nyligen användas av förbipasserande, under glada skratt. Dock helt utan garantier ...

Bonusprylar

På sina utflykter i jakten på reservdelar till sina gamla fordon springer Micael också, allt som oftast, på en massa tillbehör som han egentligen inte behöver. Efter att ha samlat på sig många saker kom han på att han kunde visa upp lite av dem i kiosken. Det visade sig vara en strålande ide!

Det ena gav det andra: gamla dunkar, reklamskyltar, tändstift, brytarspetsar, fördelardose-lock och mycket annat, började närapå leva sina egna liv. De verkade nästan dyka upp av sig själva. Plötsligt började folk ställa saker med anknytning till Caltex på förstubron och snart uppstod behov av ytterligare ett hus. Det blev en liten verkstad, också den fylld med reservdelar av olika slag, med plats för en bil.

Lite bolagshistoria

Caltex var ett av gamla välkända märken liksom ESSO, BP, Gulf med flera, som vi som är lite äldre nog minns. En del finns kvar utomlands och åtminstone ett av dem har åter dykt upp på den svenska marknaden. Caltex bildades år 1936, alltså 6 år efter att Micael Sundins Chevrolet tillverkats, genom en sammanslagning av de två oljebolagen Standard Oil Company of California och The Texas Company, vilka grundades 1879 respektive 1901. Det sistnämnda bytte redan några år efter starten namn till Texaco. Till Sverige kom bolaget 1921 men ändrade namn till Caltex Oil AB efter andra världskriget. Från 2001 kallar de sig ChevronTexaco.

För att locka kunder bestämdes att bensinstationerna

skulle se likadana ut, man skulle veta var man tankade. De som ägde mackarna fick själva stå för arbetet men bolaget höll med färg och reklam utan att ta betalt för det.

Samling vid pumpen...

För nostalgiker och bilintresserade är den lilla macken väl värd ett besök. Den utgör ett pittoreskt inslag längs vägen och minner om tider för inte så länge sedan, då i stort sett varje by hade en eller flera mackar. De utgjorde samlingspunkter, med prat och gemensam fika. Dessutom behövde man som oftast inte tanka själv. Det skötte personalen om.

För Micael Sundin har den lilla macken blivit en succé, bättre än vad han från början kunde ana. Det har också återigen blivit lite av en träffpunkt för bilintresserade, bland annat för de med den populära A-traktorn. Att samla är dessutom en intressant och givande hobby, tycker Micael Sundin, så än är det inte slut. Det kommer nog mera!

Bild och text: Anders Högström & Eva-Rut Lindberg

Still going strong: Micael Sundin bakom ratten på sin snart hundra-åriga klenod.

Järkvissle Ekogård

Vi har ekologiskt jordbruk med naturbete och är kravgodkända

Bra för korna - bra för klimatet!

Du kan beställa ungnöt styckat och klart: halv, kvart, åttodel

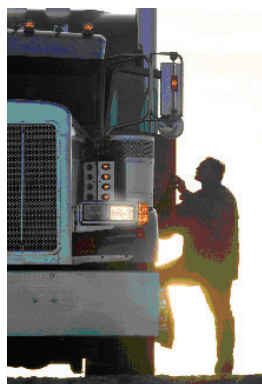
Örjan Rudin och Johan Rudin
Järkvissle 213, 855 99 Liden
073 - 236 68 52
johan.rudin@svensknaturvard.se

P L B Bygg AB

Kontakta oss för lediga lägenhet eller lokaler

060-15 90 40, 070-310 55 12
Peter@plb.se

YTTERBOMs

TRAFIK AB

070-666 74 91

060-928 28

- Lastväxlare
- Maskintransporter
- Kranbilar
- Containeruthyrning

Ta det
lugnt i
trafiken!

Åtgärder för att förbättra framkomligheten på väg 86

Nu inleder vi arbetet med att förbättra framkomligheten och öka trafiksäkerheten på väg 86 förbi Kovland och längs sträckan Kävstabron - Bispgården. Arbetena innebär tidvis begränsad framkomlighet, räkna med något längre restid.

På den 63 kilometer långa sträckan mellan Kävstabron och Bispgården ska vi fräsa bort gammal asfalt, fläckvis förstärka vägen och sedan ska den få ny asfalt. Arbetet beräknas pågå från juni till och med september men förväntas bli helt klart först 2022. Trafikpåverkan under denna period kan tidvis bli mycket stor. Trafiken leds med hjälp av lots/signal eller flaggvakt. Ta extra restid i beräkning och ta det lugnt förbi våra vägarbetare.

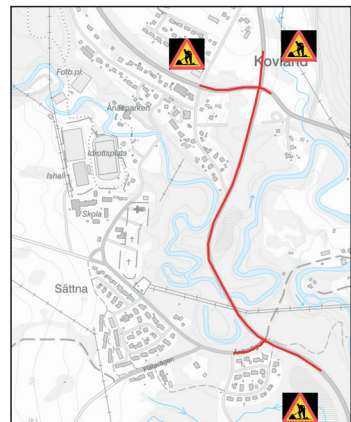
I slutet av maj startade vi den större ombyggnationen förbi Kovland. Här börjar vi med byggnation av en ny bro över Sättnaån och delar av en större busshållplats med pendelparkering. Arbetet kan tidvis komma att påverka dig som trafikant. Nästa år blir det större störningar i framkomligheten då vi ska byta trummor, rätta ut krön, förbättra korsningar och bygga ny gång- och cykelväg. Vi beräknar vara klara hösten 2023.

Tack för att du visar hänsyn!

Läs mer på:

Beläggningsarbeten i Västernorrland 2021
trafikverket.se/vasternorrland

Väg 86, delen förbi Kovland
trafikverket.se/vag-86-delen-forbi-kovland

Den röda markeringen visar var vi förbättrar den kilometerlånga sträckan förbi Kovland.

En stabil partner i vindkraftsutvecklingen sedan 1990

010-199 88 00

www.eolusvind.com

The logo for Eolus, featuring the word "eolus" in a white, lowercase, sans-serif font. A stylized white wing or feather graphic is positioned above the letter "o". A small trademark symbol (TM) is located at the bottom right of the word.

HÄSTAR PÅ SEMESTER

Hästen hade högsta status bland boskapen på en gård förr i tiden. Det fanns ett stort behov av dragkraft under hela året. Vintertid var timmerkörning inkomstkällan framför allt annat. När vinterföret tog slut, var det snart dags för vårbruk med harvning och sådd ("våranna"). För att spara på gårdens bete fick hästen sedan "semester" och släpptes lös på skogen. Till höskörden i juli månad ("slättanna") hämtades den hem för några veckor.

"Semestrande hästar" på bete vid Gammelbodarna (ca 5 km väster om Järkvissle) omkring 1940/50. Foto: okänd.

Under tiden när höet torkade fick den ånyo vandra fritt på skogen för att sedan göra tjänst vid hemkörningen av vinterfodret. Hästen användes i många sysslor på en gård, bla. plöjning på hösten. Det var mycket vanligt att flera "semestrande hästar" strövade tillsammans. De som kom från byarna Sillre och Järkvissle kunde gå långa sträckor. Nuvarande Kråktorpets vindkraftpark utgjorde en del av strövområdet. Ibland fick de hämtas hem ända från Vike i Holm!

Arne Johansson
Järkvissle

Tack till framlidna Gerda Bergström som lånade ut den lilla bilden (52 mm bred och 50 mm hög) år 1999. En förstoring finns uppsatt i Gammelbodarnas jaktstuga (fäbodstugan "Lidgrens boa") för att minna om svunna tider när hästarna vandrade fritt på skogen.

Behöver du hjälp med fastigheten eller trädgården?

JELA ALLSERVICE

hjälp dig med trädgårdsskötsel, trädfällning, slyröjning, målning och småreparationer

SPAR ANNONSEN!

Du kan behöva vår hjälp förr än du tror!

Kontakta Jonas Jerrefalk 076-828 19 31
Vi har F-skattsedel och ordnar med ROT och RUT

Revykungar

Rimsmideri-Prolog-Sång av "Fadder" Thore Skogman

Till första kongressen,
så samlas nu essen.
I Medelpads sköte,
man ämnar ha möte.
Revyanor gamla,
gör att man vill samla
sig bland många unga
och fortsätta sjunga.

Revyn den lokala,
skall liksom en svala,
var't år komma åter,
för annars så gråter,
så många fantaster,
som lider av laster,
att uti revyer,
se olika vyer.

Inför premiären,
så är atmosfären,
så nervig och pirrig,
ja rent utav virrig.
"Revyer – Fy fanken",
ja vid blotta tanken,
man lider av plåga,
MEN KUNGAR HAR TAGA.

Man säger: "Revy – aldrig mer,
sista gången",
kollapsen på lut,
men på nytt blir man fången.
Revyn är ett gift
och den släpper ej taget,
man känner sig hemma
med glädjen i laget.

Man går genom elden,
man värker och pluggar.
I sista minuten,
på rimmen man tuggar.
Man blommar på nytt,
fast humöret kan slakna.
Gemenskapen är det,
man inte vill åsakna.

Man känner, man ger
någonting till publiken,
man vill inte göra
"en kotte" besviknen.
Revyn måste finnas
och glädjen man slungar.
Sån tur att vi haft
att vi har våra KUNGAR

15/100

Rolf Holmberg-74.

ELIS ÅGRENS INSAMLINGSTAVLA

Elis Ågren, Revykungen i Sundsvall, hade spelat lokalrevy i 42 år utan något som helst stöd eller anslag från Sundsvalls Kulturnämnd. Nu ilsknade Elis hängivna fans till, bla. konstnären Rolf Lidberg. Elis, som var bekant med Thore Skogman, uppmanades att ringa och be om ett Rimsmideri.

Efter 2 timmar ringde Thore upp och undrade om detta dög. Rolf Lidberg ritade till rimmet en trollteckning som trycktes upp i 100 ex. och såldes för 100:-/styck. Pengar kom in till revykungen Elis Ågrens Fan Club och Sveriges Lokalrevyers Riksförbund bildades. Troligtvis år 1974. Elis Ågren kontaktade även chefen och grundaren för detaljhandelsföretaget Clas Ohlson i Insjön, Dalarna, och erbjöd honom teckningar av Rolf Lidberg för pärmarna till den årligen utgivna produktkatalogen. Detta blev dock inte av för tragiskt nog avled Clas Ohlson och Elis Ågren med endast en månads mellanrum år 1979.

Upprinnelsen till berättelsen om "Elis Ågrens insamlingsstavla" är Ulf Högströms, Trollska Galleriet, berättelse och mina egna minnesfragment.

Thore Skogman(1931-2007) var en mycket känd svensk sångare, kompositör, textförfattare, skådespelare och musiker med rötter i Hallstahammar. Glad, folklig framtoning och mycket produktiv (med rekordet 1302 låtar registrerade på STIM).

Foto: Norrlandsbild, Bosse Ericsson Sundsvalls museum, Digitalt museum

Lilian Ohls
Enviken

Cafe Grodan

Österflygge 143, 855 99 Liden, 073-079 85 48

www.cafegrodan.se, hembakat@cafegrodan.se

FB Cafe Grodan

måndag	15.00-18.00
tisdag	9.00-18.00
onsdag	9.00-18.00
torsdag	stängt
fredag	9.00-18.00
lördag	10.00-14.00
söndag	10.00-14.00

Från
mitt bageri
kan du beställa
fikabröd för avhämtning
eller leverans efter
överrensommelse

**Äkta hembakat
Utan genvägar!**

BARNHISTORIER FRÅN HÅKAN BACKLUNDS TIDIGA UPPVÄXT I SILLRE

Under 40- och 50-talet bodde vår familj vid fd. skogsskolan i Sillre. Där bodde också min farfar, farmor och pappas två bröder med sina familjer. På gården fanns ett jordbruk med häst, nötboskap, fjäderfån och ladugårdskatt. Mina två ingifta fastar (Gerda och Inga Backlund) har under åren påmint mig om många händelser under min tidiga uppväxt. Här redovisas några av historierna.

Kusin Gerds trehjuling

Min kusin Gerd fick en ny röd cykel i present när hon var 4 år. Min pappa hade också köpt en begagnad 3-hjulig cykel till mig som han hade målat mörkgrön. Jag lyckades övertala Gerd om att vi skulle måla om hennes nya cykel med samma gröna färg som jag hade på min cykel (färgburken förvarades i pappas garage). Tydligen hade jag varit mest aktiv

under ommålningen och det var färg både på mina kläder och händer. Ommålningen av Gerds cykel uppskattades inte av våra föräldrar och vi fick oss en ordentlig utskällning. Hur vida färgen gick att torka bort förtäljer inte historien.

Jag själv i 1 klass.

Faster Gerdas höna

Faster Gerda ägde höns som hade sitt värp-rede i anslutning till ladugården. Som liten grabb skickade min mamma mig till Sillre Handelsbod för att köpa ägg. Lanthandlare Fritz Johansson frågade mig varför jag skulle köpa ägg när faster Gerda hade egna höns på gården. Mitt svar blev. ”Faster Gerda har bara en höna och den värper inga ägg”. En liten ”fräckis” som faster Inga och faster Gerda påminde mig om många gånger under åren. Lanthandlare Johansson hade ”skvallrat” om mitt besök vid handelsboden.

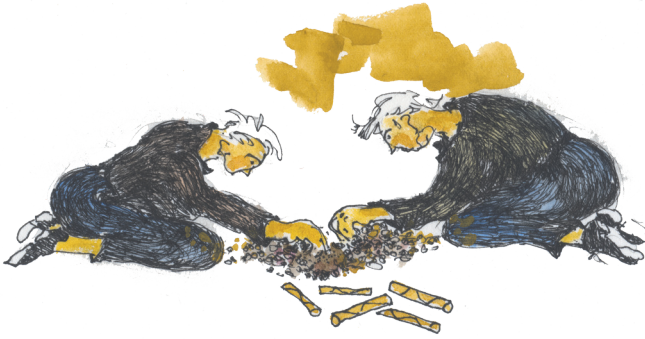
Flaggdagen den 24 oktober.

Den 24 oktober är numera allmän flaggdag vid firandet av FN-dagen. Så var det inte när jag var liten. Den 24 oktober är min födelsedag och då var det min högtidsdag. På gårdsplanen vid Skogsskolan fanns en flaggstång som användes vid födelsedagar mm. Det var faster Gerda som ”ansvarade” för flaggningen vid Skogsskolan. Vid någon av mina födelsedagar fanns ingen flagga upphissad i flaggstången vilket jag påpekade till faster Gerda. Hon blev mycket upprörd över att hon hade glömt att flagga på min födelsedag och jag tröstade henne med att säga. ”Det gör inget, faster Gerda, men Du kan hissa upp flaggan på halvstång för nu har ju halva dagen redan gått”.

Pappa Ernsts skrivbord

Min pappa ägde ett lastbilsåkeri och i vårt sovrum fanns ett skrivbord där han satt och bokförde åkeriets inkomster och utgifter. När jag var ca 5 år frågade jag mamma om jag kunde få låna pappas skrivbord en stund. Där fanns många handlingar, pengar till veckans lönekuvert mm. så hon undrade varför jag ville låna hans skrivbord? Mitt svar blev att jag också vill sitta där och säga ”jäblaranama”, ”jäblaranama”. Kostnader för verkstadsbesöken mm. störde säkert min pappas ekonomi därav de kraftiga orden? Min julklapp det året blev ett litet brunt skrivbord gjord av masonit. Skrivbordet finns fortfarande kvar i min syster Lenas lekstuga från 40-talet.

”Dynamit Harry”

När jag var 10 år och gick i 3:e klass i Sillre skola så hade en av eleverna med sig sprängämnen till skolan (stubintråd och knallhattar). På rasten visade han oss yngre elever hur det fungerade. Han kopplade ihop stubintråden med tändhatten och tände på med en tändsticka. Efter en stund blev det en ”jävla smäll” vilket var mycket häftigt tyckte vi som bevittnade ”uppvisningen”. Dagen efter fick jag och min kompis Ulf Malmström ett antal dynamitgubbar. Långsmala stavar innehåll-

ande dynamit omlindade med vaxat papper. Vi tog med oss dynamitgubbarna hem och grävde ner dem under bron in till skogsskolan. Tanken var att vi skulle få stubintråd och knallhattar vid ett senare tillfälle. Ulf kunde inte somna den kvällen och hans föräldrar undrade hur det var med honom? Efter ett tag så erkände han för sin pappa om vad som hade hänt. Det blev blixtr-uttryckning och våra pappor grävde fram dynamiten med stor försiktighet. Vi fick oss en riktig utskällning och förklaring om vad som har kunnat hända om vi försökt att använda dynamiten. Tur att min kompis berättade om den planerade sprängningen. Ulfs pappa var Stationsmästare vid Sillre kraftverk under mitten av 50-talet.

Min syster Lena i bakgrunden och mina kusiner Krister och Gerd.

Text och bild Håkan Backlund
Illustration: Lars Gustafsson

CAFÉ
VÄTTABERGET

Öppet mellan v24-32
Tis-Sön kl 11-17

Midsommarafton- Stängt
Midsommardagen- Öppet 11-17

Asen 127, 85599 Liden

HAMMARSTRANDS BEGRAVNINGSBYRÅ

Vi finns bara några mil bort och
utför alla tjänster i samband
med dödsfallet

All service inför kyrklig
begravning
Borgerlig begravningsofficiant
Transporter
Minnesstunder
Bouppteckningar
Auktioner

Vi har jour dygnet runt
0696-105 08

Per Bergvall & Co

Insamlingsstiftelsen

LIDENS BLOMSTERFOND

Ring 070 - 655 94 93
för information

Handelsbanken Liden
Clearingnr 6344
Kontonr 372 621 791

Din gåva ger glädje i Liden

Vill du prenumerera på Lidentidningen?

Sätt då in årskostnaden 200 kr på
plusgiro 195 35 99-6.

Uppge namn och adress
så kommer tidningen med posten.

Pär Hansson
BYGG

- Nybyggnationer
- Ombyggnationer
- Tillbyggnationer

Använd gärna rotavdraget

Pär Hansson, Fullblodsvägen 25, 857 52 Sundsvall, 070-3439750
par@hanssonbygg.se, www.hanssonbygg.se

LIDENSKATTEN

Visste ni att Lidens Hembygdsförenings hemsida har en stor skatt? Skatten är Ingemar Åslins alla häften om Lidenbygden!

Ingemar Åslin (1931-11-14—2012-03-07) växte upp under 1930- och 40-talen då muntligt berättande var viktiga nyhetskällor och mycket av det han då fick höra har han nedtecknat. I första hand var berättelserna skrivna för de egna barnen och barnbarnen, detta som komplement till foton och annat samlat och sparat material om den egna familjen och annat som varit viktigt i bygden. Arbetet inleddes 1987 och resultatet har blivit sammanlagt 22 skrifter under samlingsnamnet *Mitt Liden*. Ingemar Åslins stora intresse för att måla och teckna återspeglas också i dessa häften varav flertalet är försedda med källförteckningar.

Tillsammans med Vidar Viksten skrev Ingemar Åslin boken *Oxsjöfjället - svedjefinnar, torpare, bolag och arrendatorer under 300 år*. Boken utgavs år 2011 efter sex års arbete och blev snabbt slutsåld. Författarparet grävde djupt i arkiv och andra faktakällor samt hade kontakt och samtal med drygt hundratalet personer. Anna-Maria Wiklund recenserade boken i Sundsvalls tidning 2011-08-26 och

skrev ”*Det är en dokumentation, en informationstät och välskriven faktsamling efter ett stort forskningsarbete; inte en roman och inget man sträckläser om man inte är berörd.*” Hon avslutade med orden ”*Men som alltid, när det gäller så grundlig lokalhistoria, är framtiden mest att gratulera. För att det finns människor som gör sig sådan möda att bevara och tillgängliggöra det förgångna.*”

Lidentidningens redaktion instämmer och hoppas att boken kan tryckas upp igen så att fler kan få ta del av 300 år av Sverige historia - men tills dess har vi möjlighet att förkovra oss i Ingemar Åslins samlade skrifter på hembygdsförenings hemsida - www.lidenshembygdsforening.com.

Text: Eva-Rut Lindberg
Bild ur Åslins häfte *Skogen - före mekaniseringen* (med tillstånd av Lidens Hembygdsförening)

UTHYRES

Lägenhet på övervåningen i församlingshemmet i Anundgård

125 kvm med fiberuppkoppling. Består bland annat av 2 sovrum, liten alkov, stort vardagsrum med fantastisk utsikt och nytt badrum med tvättmaskin.

Månadshyra 5 900 kr, exkl hushållsel. Tillträde 1 augusti.

Anmäl ditt intresse och boka visning på tfn 060-910 09.

Kreditupplysning och referenser krävs.

Bilder på lägenheten finns på svenskakyrkan.se/indalenspastorat

Svenska kyrkan
INDALENS PASTORAT

DACKEBRÄNNA - EN LITEN SKOGSBY INOM LIDENS SOCKEN

Vägen till Liden består av natursköna berg och dalgångar längs Indalsälven. Fortsätter man sen över Lidenbron och tar till höger kommer man till byn Dackebränna 5 km från bron. På gamla kartor benämndes platsen för Amerika. På dessa 5 km passerar man både Stockholm och Göteborg enligt samma gamla kartor.

Den första Lidenbron byggdes i början av 1910-talet och ersatte en tidigare färja. Bron byggdes på land och sköts över till fundamenten en tidig morgon. Den nuvarande vägen till Dackebränna byggdes 1932-36 med

handkraft och s k statskommunalt arbete under den svåra arbetslösheten. Dessförinnan fanns endast en smal passage i kolsvart skog, där isen smalt först till midsommar, inte en så välkomnande port till Dackebränna.

Bertil Gradin med hästen Balder under början av 1960-talet. Fotograf okänd

Nybyggarna vid Dackebränna

År 1860 flyttade ett antal nybyggare till Dackebränna. Fyra fastigheter blev byggda: Gradins, Hallboms, Lindbäcks och Dahlins. De första generationerna gick inga längre sträckor för att söka sig make eller maka. Snart var folket på gårdarna släkt med varandra. På de relativt stora torpen fanns två till fem kor och ibland en till två hästar. Förutom av jorden levde man av skogsbruk, huggning och körning. Hästkörarna bodde företrädesvis i torpen.

Foto från cirka 1906: familjen Gradin på Dackebränna: Alma, Nils, Johan, Maria och Eugenia. Fotograf okänd

Utan skola

Dackebränna hade aldrig någon skola. Fram till 1922 var skolan förlagd till byn Klärke, tvärsöver Indalsälven. År 1922 flyttades skolan till grannbyn Dacke. Man gick till fots och höjdskillnaden var ca 150 meter, en rejäl uppförsbacke. Barnen måste två gånger om dagen ta sig över Indalsälven. Föräldrarna turades om att sköta rodden. På vintern blev det promenad över isen. Överfarten kunde ofta vara dramatisk, på den tiden var det inte tal om farliga skolvägar. 1944 flyttades eleverna över till centralskolan i Liden. Transporten skedde då med häst, på somrarna med täckt vagn och på vintrarna med släde. Som mest fick 14 barn plats. Efter några år blev det biltransport och bättre komfort. Först i november 1943 fick Dackebränna elektrisk ström. Husen längst bort på Dackebränna fick telefonanslutning så sent som på 1960-talet. Vattenledning och WC i bostadshuset kom på 1960-talet. All service fanns i Liden, kyrka, post, läkare, bio, affärer mm.

Starka personligheter

Nybyggarna **Maja Stina** och **Paulus Gradin** var de första som byggde på Dackebränna år 1860. Deras första bostad var en lada. De fick fyra söner. Den yngste sonen utvandrade till Washington i Amerika i november 1892 vid 25 års ålder. Han avled år 1959 utan att ha återsett Sverige och sin barndomsby.

Manne Nordlund hade en unik förmåga att via tankekraft stoppa ett blodflöde. Han lärde sig tidigt att spela fiol och i brist på ett riktigt instrument, byggde han en fiol av en cigarrlåda. Sedermera erhöll han Riksspelmansmedaljen.

Olov Lindberg, i folkmun kallad "Olle på Stockholm", hade en ovanlig förmåga att reparera saker. Han gjorde själv de första radioapparaterna. Han skickade efter byggsatser och monterade den första rörmottagaren 1924, ett år innan Radiotjänst startade sina sändningar. Han gav även hushållerskan möj-

lighet att lyssna på kristallmottagaren med hjälp av hörlurar. Han konstruerade ett arrangemang (en rotor) i kökstaket så att hon kunde lyssna på musik under arbetet.

Nestor Lidin (1896-1977) var en annan stark personlighet som blev känd författare bl a skrev han Indalsälvens stränder.

Kvällsnöje före TV

I vår barndom fanns ingen TV. Första tv:n inköptes i början av 60-talet. Man ägnade sig därför åt mycket kortspel. Min syster Berit och jag gick nästan varje kväll till tant Anna Åslin och spelade kort. Hon bodde ju ensam då och så var hon lite mörkrädd av sig så hon tyckte nog det var roligt då vi kom och hälsade på. Hon var ju gammal mot för oss, vi var ju i skolåldern, men hon bjöd alltid på kaffe då vi kom. Sen skulle det spelas kort. Det fanns ett kortspel som hette Bluff och det var hon expert på, hon var bra på att "fuska"

kan man säga, så hon vann nog för det mesta. Men det brydde vi oss inte om, det var alltid lika roligt att hälsa på tant Anna. Vi fick också en del tips och råd från henne, bl a hur vi skulle få pojkar att bli förtjusta i oss. Vi skulle baka bullar med en del "knepig" ingredienser och bjuda den tilltänkte på, vad dom innehöll behåller vi för oss själva. Tror dock pojkarna fick vara glad att dom slapp dessa magiska bullar. Ja, det var gemytligt förr i de små byarna och mycket av det har nog försvunnit i vårt moderna samhälle.

Avfolkning

Dackebränna var som folkrikast 1950, därefter har det skett en dramatisk avfolkning. Numera finns fyra st bofasta, övriga bostadshus har förvandlats till fritidshus, de flesta ägs av tidigare bybor eller släktingar till dessa.

Text och foto: Eivor Andersson (född Gradin)

VÅR INDUSTRI I KÄLARNE GÅR FÖR HÖGTRYCK

Kontakta mig så kommer jag och tittar över vilka specialsортiment du har i din skog, samt vilka tjänster jag kan erbjuda dig!

Stefan Maina

070-303 31 66
stefan.maina@rundvirkeskog.se

Följ oss på facebook!

Rundvirke Skog

"Jag garanterar ett lyckat resultat"

Vår tjänst "Ny skog med föryngringsgaranti"
kommer med ett löfte: garanterad återväxt till ett fast pris.
Du får markberedning och plantering i ett paket, och
växer det inte som det ska gör vi om arbetet.
Helt utan kostnad.

En av virkesköparna i området är Patrik Sandberg.
Ring honom så får du veta mer om vår unika tjänst.
Din lokala virkesköpare hittar du alltid
på sca.com/skog eller i Skogsvinge.

- **Grävning för grunder**
- **Vatten och avlopp**
- **Dränering**
- **Snöröjning och sandning**
- **Klippning vägar**
- **Matjordsförsäljning**

Niclas 073-044 79 42

Lasse 070-647 15 07